

Въздействия на пандемията COVID-19 върху предучилищното и училищното образование – Анализ на дълбочинни интервюта и изследване на отделни случаи

Съдържание

Въведение	3
Предварителна подготовка и обучения	3
Използвани образователни платформи	4
Синхронно/асинхронно преподаване	5
Други канали за включване в дистанционното обучение	6
Деца от уязвими групи в условията на извънредното положение и дейността на образователните медиатори	7
Деца със специални образователни потребности в условията на дистанционното обучение	8
Родителите и дистанционното обучение	10
Липса на социален контакт	10
Преумора и стрес сред учениците	11
Преумора и стрес сред учителите	12
Дисциплина и механизми на контрол	12
Специфики на онлайн преподаването	13
Адаптиране на професионалното обучение и практически ориентирани предмети към условията на дистанционното обучение	14
Предучилищното образование и бъдещите първокласници	14
Мерки за наваксване на пропуските в резултат на дистанционното обучение:	15
Ползи в резултат от дистанционното обучение:	16
Трудности и негативни ефекти от дистанционното обучение:	17
Предложения на база на проведените ДИ за мерки за подобряване на модела на дистанционното обучение:	19
КРАТКОСРОЧНИ МЕРКИ:	19
СРЕДНОСРОЧНИ МЕРКИ:	20
ДЪЛГОСРОЧНИ МЕРКИ:	21
Изследване на отделни случаи	22
Добри практики за подкрепа на най- уязвимите ученици, инициирани от самите училища	22
Център за междуетнически диалог и толерантност “Амалипе“ – дейност в подкрепа на учениците от ромските общности	24
Мерки на национално ниво в подкрепа на най-уязвимите ученици	26
Онлайн платформа с видео уроци „Уча.се“ - добра практика за подобряване на преподаването в онлайн среда	27
Конкурс за учители „Дигитални новатори в образованието“ – добра практика за стимулиране на иновациите в преподаването в онлайн среда	28

Въведение

В рамките на настоящото изследване беше проведено качествено проучване чрез дълбочинни интервюта по телефона сред представители от целевите групи. Интервюта са проведени с експерт от МОН, служители в РУО, общински служители в отдел „Образование“, специалисти, свързани с процеса на приобщаващо образование, образователни медиатори, директори на училища в страната и директор на детска градина, учители в различните етапи на обучение, родители на деца в училищна и в предучилищна възраст.

Обхващането на гледната точка на всички заинтересовани страни в процеса на дистанционното обучение позволява създаването на по-плътно описание на ситуацията и разглеждането от всички страни на въздействието на пандемията от COVID-19 върху образователната система в страната.

Предварителна подготовка и обучения

Масово училищата в страната не са били подготвени за ситуация на работа дистанционно в онлайн среда. Учителите и учениците не са били запознати и обучени за работа с онлайн образователните платформи. Единици са училищата в страната, в които още преди извънредното положение се е работело по дигиталното ограмотяване на преподавателите и учениците и за пренасяне на част от учебния процес в онлайн среда. Преподавателите споделят, че в създалата се ситуация всички са се „учили в движение“ и предимно на принципа „проба-грешка“ е бил намиран правилният подход за успешно адаптиране на учебния материал и процес към извънредните условия.

Преподавателите, които нямат притеснения по отношение на използването на компютърни устройства и притежават дигитални умения и опит в работата с интернет, не са изпитали нужда от допълнителна подкрепа и обучение за работа в онлайн среда и с образователните платформи. Те оценяват широкия набор от достъпни онлайн материали за самообучение. Възможни канали за преодоляване на дефицитите по отношение на подготвеността за преподаване в условията на онлайн среда са били

наличната информация в интернет, възможностите за включване в обучения и уебинари по темата, както и включването в общи групи по учебни предмети за обмяна на опит между учителите от различни училища в страната.

За учителите, които нямат опит с употребата на компютри, планшети и смарт телефони в ежедневието и работата си обаче, преминаването в онлайн дистанционно обучение представлява предизвикателство. Често това са по-възрастните учители, но не задължително. Не би могла да бъде открояна пряка зависимост между възрастта на учителите и успеха им при работа с устройствата за онлайн комуникация и онлайн платформите за дистанционно обучение. Успехът е по-скоро въпрос на лична мотивация и готовност за навакване на опит и умения за работа в онлайн среда чрез допълнителна самоподготовка с наличните ресурси.

Използвани образователни платформи

Препоръчаната от Министерство на образованието и науката платформа Microsoft Teams разполага с множество допълнителни възможности, които улесняват учебния процес и следва да бъдат подробно разгледани и разучени. Предвид спешният порядък, в който беше въведено дистанционното обучение, много от тези функции и възможности не се познават от учителите и не са били използвани. Без значение от личната оценка и усещане за успех при използването на платформите за онлайн обучение от страна на учителите, е необходимо да се планират и реализират обучения за ползването им.

Необходимо е провеждането на обучение и на учениците за работа с платформите, както и предоставяне на възможност за запознаване с възможностите на платформите за родителите, които искат активно да подкрепят децата в учебния процес.

В началото на извънредното положение и със стартирането на дистанционното обучение МОН е изпратило инструкции за провеждане на учебните занятия в онлайн среда. В инструкциите е посочена като препоръчителна платформа за осъществяване на учебния процес – Microsoft Teams. Все пак, предвид това, че не са били проведени обучения за ползването ѝ, на всяко училище е оставен избор с коя платформа или социална мрежа да продължи комуникацията и преподаването в периода на дистанционното обучение. Така спектърът от използвани средства за комуникация с учениците и родителите е широк. Сред най-използваните са Microsoft Teams, Zoom, Google Classroom, Viber, Messenger и възможностите, които предлагат онлайн дневниците.

Приложенията, които не са предвидени за онлайн обучение или бизнес комуникация и менажиране на работната дейност (като Messenger и Viber) , създават непредвидени пречки пред успешната реализация на учебния процес. Така например в хронологията на чатове от социалните мрежи трудно могат да бъдат намирани по-стари задачи и няма възможност за удобен достъп до архив от материали. За разлика от приложенията, предвидени основно за комуникация, образователните платформи предлагат редица удобства, които подпомагат по-лесното и ефективно реализиране на обучението. Използването на специализираните платформи приближава максимално онлайн преподаването до това в реална – присъствена, форма.

Синхронно/асинхронно преподаване

Синхронното преподаване (чрез групови видео уроци в реално време) е друго условие, което приближава дистанционното обучение до реалния процес в училище. Това е предпочитаната форма за работа с по-малките ученици, спецификите на чиято възраст предполагат в по-голяма степен нужда от припознаване като част от колектив, както и трудност при усвояване на учебния материал единствено чрез самоподготовка. Синхронното преподаване е по-предпочитаният вариант с оглед на максимално близко пресъздаване на реалния учебен процес в присъствена форма, но има своите технологични ограничения. Подобно повсеместно приложено преподаване предполага не само всяко домакинство да разполага с устройство, а всяко дете от домакинство да има наличен персонален компютър, таблет или смарт телефон. Проблем често се явява наличието на ограничен брой устройства в дома, който не позволява едновременното включване на всички деца в учебния процес за деня. Допълнителен проблем е и ако родителят също работи дистанционно онлайн и отново техниката в домакинството не достига. Синхронното преподаване предполага също така наличието на стабилна интернет връзка, която да позволи провеждането на видео разговорите в реално време. Нерядко проблем за семействата е именно осигуряването и финансовото обезпечаване за подходящ пакет с достатъчно мобилни данни за осъществяването на подобен ежедневен учебен процес.

Всички тези технически ограничения на подхода на синхронно преподаване налагат в някои случаи – по-често при училища, обхващащи деца от семейства с по-нисък икономически статус, да бъде избрано асинхронното преподаване. При него учителите

поставят в началото на учебния ден задачите за изпълнение и учениците разпределят сами времето и усилията си за реализацията им. Тази форма е прилагана основно при по-големите, тъй като предполага умения за самоподготовка и менажиране на времето. Често тя е съчетавана със залагане в по-голяма степен на проектно базираното обучение, което се оценява като позитив от учителите.

Други канали за включване в дистанционното обучение

В случаите, в които няма условия за обхващане на някои деца в онлайн преподаването, без значение дали синхронно или асинхронно, училищата са залагали на алтернативни методи за достигане до тези ученици. В някои от случаите учителите са се свързвали с децата и родителите им чрез комуникация по телефона, при която са поставяли задачи за изпълнение от ученика и са давали разяснения по учебния материал. В други - до тях е достигано чрез учебни материали на хартиен носител.

Много важна роля при достигането на тези изключени в най-голяма степен от учебния процес деца в условията на извънредното положение са изиграли медиаторите. Посредническата им дейност се е състояла предимно в разнасяне на учебни материали на хартиен носител сред учениците, които нямат достъп до онлайн обучението. Учебният процес с тези ученици се е провеждал като периодично са им били носени материали, предварително подготвени от учителите. След изтичане на определения срок за изпълнение на задачата, при следващо посещение на медиаторите, работните листове са събирани и предоставяни за проверка от учителите. Обратната връзка за изпълнението на задачите се е давала основно чрез консултации по телефона.

Подобен подход обаче е бил твърде трудоемък, тъй като учителите е било необходимо да подготвят допълнителни занимания за децата, работещи на хартиен носител, а след проверка - да върнат обаждане на всяко дете с коментари по изпълнението на задачата.

Под съмнение е и качеството на полученото обучение под подобна форма от гледна точка на усвояването на учебния материал. При изпълнението на задачите и обучението родителите на тези деца са помагали според възможностите си (времево и с оглед на самото ниво на грамотност на родителя), но тази помощ не би могла да замени професионалната педагогическа подкрепа, която осъществяват учителите.

В подобни случаи по-успешно би било да се търси вариант за набавяне на нужната техника и обезпечаване от гледна точка на интернет достъп, така че децата да се включат

наравно със съучениците си в процеса на учене онлайн в условията на дистанционното обучение.

Децата от уязвими групи в условията на извънредното положение и дейността на образователните медиатори

Медиаторите са работили основно в махалите, както и в отдалечените селски райони с деца от уязвимите групи - деца в риск от отпадане от образователната система, деца от етническите малцинства, деца от социално слаби семейства. Често образователната ситуация при тези деца е била усложнена от допълнителни обстоятелства, възникнали в резултат на пандемията и извънредното положение. Така, например, след преустановяването на някои дейности, чрез които лицата от уязвими групи са набавяли прехраната си, се е оформил проблем с недостиг на храна и липса на финансови средства. В подобна ситуация образованието на децата в домакинството често е оставало на заден план.

Липсата на социален контакт и досег с училищната среда в условията на дистанционно обучение пък се е отразило в голяма степен негативно върху образователния напредък на децата, които обичайно чуват българска реч единствено в училище. В някои случаи на по-големите деца се е налагало да се грижат за най-малките си братя и сестри, които след затваряне на детските градини са останали вкъщи, както и да помагат на по-малките в учебния дистанционен процес в училище. Грижата за по-малките братя и сестри често е възпрепятствала осъществяването на собственото им обучение.

Във връзка с преодоляване на някои от очертаните проблеми медиаторите са продължили да развиват дейност по мотивиране на децата и семействата им за учене и в условията на извънредното положение, а също и промотиране на образованието като ценност и житейски шанс. Наред с оказването на подкрепа на децата от уязвими групи в учебния процес, медиаторите са давали разяснения на семействата и по темата за COVID-19. Запознавали са жителите на махалите и отдалечените селски райони с мерките за защита от разпространение на вируса и са напомняли необходимостта от спазване на социалната дистанция и изолация в създалото се положение.

По места е реализиран процес по снабдяване на най-нуждаещите се домакинства със стоки от първа необходимост, в който участие са взели и медиаторите.

Деца със специални образователни потребности в условията на дистанционното обучение

Ресурсните учители и специалистите, работещи с децата със специални образователни потребности, също са продължили дейност онлайн по време на извънредното положение. За целите на постигането на образователни резултати при тези деца се изгражда много твърд и постоянен режим на работа. Специалистите споделят, че дори една ваканция от 10 дни, която нарушава създадения обичаен ритъм на работа, връща многократно напредъка на децата със СОП. Така преминаването в онлайн обучение, вместо прекъсването на учебния процес, е позволило на децата със СОП да задържат достигнатото ниво на напредък от първия срок на учебната година.

Същевременно обаче изцяло опосредстваният от устройства учебен процес не дава добри резултати при обучението на деца със СОП. При тях в още по-голяма степен са важни личният контакт и училищната среда. Децата със СОП срещат трудности, когато става въпрос за абстрактно мислене. Всичко, което не учат през преживяване и подражание, за тях е нетрайно като знание.

Уроците с тази целева група в рамките на дистанционното обучение са провеждани чрез онлайн средствата за комуникация, посредством видео разговори и изпращане на задачи. Спазен е обичайният формат на преподаване – за по-малките – индивидуални консултации, а при по-големите – работа в група, чрез конферентен разговор. При децата със специални образователни потребности обаче смяната на средата и прилагането на нови образователни методи създават силен шок. Всяка адаптация към всяко ново нещо изисква много време и е изключително крехка като устойчивост при децата със СОП. Така времето за адаптация към новия учебен процес при тях е много по-дълго от това при децата в норма.

По-добра форма на организация ресурсните учители виждат например в комбиниран вариант, включващ присъствено обучение (с намалено учебно време) в някои от дните и онлайн занятия в останалите. Риск при въвеждането на подобна форма обаче е по-голямата податливост на заболявания при децата със СОП, както и невъзможността им за спазване на необходимата социална дистанция. При тях физическият контакт е постоянен – с учителя, един с друг – трудно разбират и се адаптират към спазването на социална дистанция. Децата със СОП общуват основно с хващане, с подаване на предмети, с прегръдка – с реален контакт.

Според специалисти в областта на ресурсната подкрепа онлайн обучението е по-приложимо при възрастни хора, тъй като то предполага осъзнаване на целите, желание, самоподготовка, включване в дискусии. При малките ученици, а в още по-голяма степен при учениците със специални образователни потребности, подобен подход е на практика неприложим.

Ролята на родителя е била от водещо значение при онлайн обучението на децата със СОП. Родителите са били заставени от обстоятелствата да участват активно в учебния процес. Децата със СОП са имали необходимост от подкрепа за справяне с техниката за включване в онлайн уроците, както и при самото изпълнение на задачите. В обичайната присъствена среда учителят помага на детето при изпълнението на заложените дейности, докато в опосредстваната от технологии комуникация е необходимо родителят да подкрепи практическото изпълнение на занятието. Положителната страна на тези обстоятелства е, че родителите виждат от първо лице обучителния процес на детето си и биват активно въввлечени в него.

Социалната изолация при децата със специални образователни потребности е повлияла изключително тежко. Децата със СОП живеят предимно и почти изцяло в семейна среда и училището е възможността им да бъдат самостоятелни в една нова среда, което им дава самочувствие и развива нови умения. Родителите на тези деца са споделяли, че детето е изключително изнервено, иска да бъде на училище, да бъде с останалите деца и не съумява да разбере защо това му е отказано. За родителите на деца с увреждания и затруднения в развитието също е било силно стресиращо изолирането в дома.

Множество жалби са постъпили към омбудсмана от родители на деца със СОП. В тях те посочват, че домашната карантина се отразява много тежко на психическото състояние на децата, а също води до регрес на знанията и уменията им. Родителите са предложили въвеждане на „детски зелени коридори“, като мярка за справяне с част от ефектите на социалната изолация, които да позволяват на децата да посещават паркове и детски площадки в определени часове при спазване на всички мерки за лична безопасност. Подобни мерки се очаква да повлияят благоприятно емоционалното и психологично състояние на децата в условията на извънредно положение.

Родителите и дистанционното обучение

По време на извънредното положение за родителите на деца в училищна и предучилищна възраст е било предизвикателство съчетаването на работните ангажименти с домакинските задължения и подкрепата за дистанционното обучение на децата им. При по-малките ученици ролята на родителя при подкрепата за реализацията на учебния процес е била по-значима. По-малките са се нуждаели в по-голяма степен от технологична помощ за включване в онлайн часовете, а също и от подкрепа при усвояване на учебния материал и изпълнение на текущите задачи. Въпреки готовността за помощ от страна на повечето родители в учебния процес обаче не може да бъде компенсирана изцяло липсата на директен контакт със специалист с педагогическа подготовка.

Родителите споделят, че в настоящите условия виждат в по-голяма степен и от първо лице как протича учебният процес за децата им – какво учат, как го учат, как е структуриран един учебен час и какви са задачите в рамките му.

Учителите също оценяват включването на родителите в учебния процес като по-активно по време на извънредното положение. Често споделят, че родителите са били въввлечени и в самите уроци и занимания по съответните дисциплини и са придобили по-ясен поглед върху това какво учат децата им и пред какво са изправени учителите при провеждането на учебния процес.

Ролята на родителя в рамките на дистанционното обучение е била по-активна при най-малките ученици – в начален етап на образованието (1-4 клас) и прогимназиален етап (5-7 клас), и от гледна точка на комуникация с учителите. Родителите на учениците от класовете до седми клас споделят, че са водили активна комуникация с учителите на децата си, докато такава по-скоро е отсъствала с родителите на учениците от гимназиалния етап. При по-големите родители разчитат, че децата следят и изпълняват самостоятелно учебните си ангажименти и са достатъчно технически грамотни успешно да се включат в онлайн дистанционното обучение.

Липса на социален контакт

Социалният контакт е най-голямата липса, пред която са изправени децата по време на извънредното положение, според мнението на родителите. На учениците в най-голяма степен им е липсвал социалният контакт със съученици и учители и като цяло средата в

училище. И гимназистите, и учениците от по-долните класове, както и децата със специални образователни потребности, биха искали възможно най-скоро да се върнат в присъствена форма. Родителите споделят, че не се притесняват да пуснат отново децата си в училище. Напротив – те смятат, че най-подходящата среда за обучението на децата им е училищната. „Децата трябва да бъдат с деца“ – единодушни са и родители, и учители. В настоящата дистанционна форма на обучение в най-голяма степен страдат и са ограничени откъм развитие меките умения на учениците и най-вече социалните им умения.

Преумора и стрес сред учениците

От гледна точка на организация на учебния процес учениците бързо са свикнали с новите условия. Според наблюденията на родителите през първите седмици новият онлайн учебен процес е задържал интереса на учениците, но скоро след това умората е надделяла. Дългият престой пред устройствата, както и на затворено пространство, се е отразил негативно на общото разположение на децата. Въпреки че е имало възможност да продължат онлайн да посещават различни курсове и занимания по интереси, които са обичайна част от ежедневието им, децата често са избирали вместо това дейности, далеч от устройствата и включващи повече движение. Родителите на по-малките споделят, че за децата им е било физически и психически невъзможно да издържат ежедневно темпо в онлайн среда - онлайн обучение, онлайн посещение на занимания по интереси и поддържане на контакти със съученици и приятели отново в онлайн среда.

Допълнително самият учебен процес в дистанционна форма е оценен от учениците и техните родители като по-интензивен. В края на учебната година учениците отчитат, че се чувстват претоварени от изготвянето на домашни работи и материали за самоподготовка. Според тях количеството домашни работи се е увеличило. В присъствена форма, например, методите на преподаване на предмети като музика или изобразително изкуство обичайно не включват подготовка на домашни и разработки. Същевременно в онлайн среда учениците получават задачи за домашна подготовка и по тези предмети, като това увеличава общия обем от задачи, с които ученикът трябва да се справи за деня.

Преумора и стрес сред учителите

Преумора чувстват и преподавателите, на които в условията на дистанционно обучение се налага ежедневна проверка на домашни работи (често изпращани в трудно четими формати като снимка), непосредственото изпращане на обратна връзка, провеждане на консултации, участие в оперативни срещи на училищния колектив и подготовка на уроци, приложими в онлайн среда, за следващия учебен ден. Учителите споделят, че работният им ден чувствително се е увеличил в настоящите условия. Продължителната работа с компютър довежда до главоболие, дискомфорт и нуждата от използване на лекарствени продукти за очи, повишаване на диоптъра. Освен тези проблеми се забелязва и повишаване на нивата на стрес сред учителите. Времето, загубено в отстраняване на технически проблеми, множеството часове, прекарани пред компютър и темповете на работа значително допринасят за тези нива.

Дисциплина и механизми на контрол

Проблем с дисциплината учителите отчитат при по-големите ученици. По време на извънредното положение в медиите излиза информация, че учениците до края на учебната година няма да бъдат санкционирани – няма да им бъдат писани отсъствия, когато не влизат в онлайн класните стаи и не участват в дистанционния учебен процес, както и, че няма да им бъдат поставяни слаби оценки. Учителите забелязват, че това действа силно демотивиращо предимно на учениците в гимназиален етап. Част от учениците губят мотивация да взимат активно участие в учебния процес. Същевременно на учителите са отнети механизмите за контрол, заплашвайки да бъде дискредитиран техният авторитет. В тези условия учителите нямат способности за влияние върху участието на учениците – то остава личен акт и въпрос на лична мотивация.

Демотивиращо за усвояването и ученето на учебния материал се явява и отпадането на националното външно оценяване за четвърти и десети клас, както и редуцирането на материала, включен в изпитите след седми и дванадесети клас. Всичко това води до трудност учителите да изискват знания и предоставяне на домашни работи по преподадения материал. Създалата се ситуация се оценява от учителите като пропуск от страна на Министерството на образованието и науката.

Същевременно се забелязва и повишено невнимание на учениците (предимно в гимназиален етап) в часовете. Отново липсата на ефективен контрол и ниската лична

отговорност към образователния процес на някои от тях водят до нарушаване на цялостния учебен процес. Тази ситуация, според учителите, би претърпяла промяна с делегирането на повече правомощия на преподавателите да прилагат санкции срещу подобен тип поведение.

Друг проблем на провеждания дистанционно учебен процес е това, че някои от учениците представят чужди работи за свои, а контролът от разстояние е труден за осъществяване. В настоящата ситуация учителите са изправени пред предизвикателство, не разполагайки с познатите механизми на контрол, обичайно прилагани във формата на традиционното, присъствено образование.

Специфики на онлайн преподаването

Учителите споделят, че адаптацията им към новите условия е отнела повече време в сравнение с учениците, които бързо са навлезли и привикнали към новия учебен процес. В преподаването си често са се възползвали от възможностите в онлайн средата и са включили нови методи и подходи в обучението.

Преподавателите споделят, че са се старали максимално да щадят зрението на децата в хода на учебния процес. Те често са използвали при най-малките само аудио възможностите на средствата за комуникация и децата, работейки по задачите, единствено са слушали гласа на учителя, без да се налага виждане в екран. Това обаче е по-скоро опит за имитация на присъствения модел на обучение, пренесен в онлайн среда, отколкото същинско онлайн обучение. Необходимо е преосмисляне на онлайн преподаването и налагане на модел на синтезирано предаване на учебното съдържание и включване на повече упражнения, базирани на възможностите, които предлага онлайн средата.

Учителите смятат, че няма как дистанционното обучение да запълни успешно липсата на личния контакт от провеждането на обучението в традиционна присъствена форма. Според тях образованието не се състои единствено в предаване на учебния материал. Паралелно протича и изключително важно за развитието на децата социално взаимодействие, както с учителите, така и вътре в самия колектив – между учениците. Необходимо е да бъде потърсен подход или средство за компенсация на този дефицит, като например въвеждането на отделни часове, в които класът да работи като колектив онлайн или залагането в по-голяма степен на проектно базирания модел на обучение,

като в рамките му учениците да имат възможност да работят в по-широки групи за изпълнението на дадената задача.

Адаптиране на професионалното обучение и практически ориентирани предмети към условията на дистанционното обучение

Предизвикателство пред онлайн учебния процес е адаптирането на някои обичайно по-практически ориентирани предмети в общообразователните програми, като физическо възпитание и спорт, изобразително изкуство, музика.

В най-голяма степен възпрепятствано от дистанционната форма е било професионалното обучение, тъй като там водещ е прекият контакт с изучаваната материя и практическото обучение. Преподавателите забелязват демотивиращо въздействие на дистанционната форма върху мотивацията на учениците за изучаване на специалните предмети. Липсата на достъп до материална база налага ученето от клипове, заснети от преподавателите, запознаването с материала чрез видео клипове от интернет и снимки от учебниците, което се оказва крайно недостатъчно да посрещне нуждите от практическо прилагане на знанията и уменията на учениците.

Предучилищното образование и бъдещите първокласници

Голяма част от детските градини в страната са преустановили дейност по време на извънредното положение. В случаите, в които е протекъл онлайн процес на обучение, той основно се е състоял в ежедневно или ежеседмично поставяне на задачи за изпълнение от децата. Задачите са поставяни онлайн чрез възможностите за комуникация с родителите през социалните мрежи, където са публикувани и изпращани и необходимите материали. По същия ред е връщана и обратна връзка от родителите за изпълнението на задачите – чрез снимане и изпращане на резултата от работата на детето.

Някои детски градини, предимно в по-малките населени места, са избрали същия подход на регулярно даване на задачи за изпълнение от децата, но материалите са предоставяни на хартиени носители на семействата. Детските градини, които са избрали подхода за дистанционно обучение, който не включва онлайн присъствие, основно посочват, че съображенията са свързани с неравномерния достъп на домакинствата до устройства –

не всяко разполага с необходимата техника. Допълнителни съображения са свързани със здравословните отражения върху детското развитие в следствие на престоя пред устройствата, от една страна и липсата на необходимите умения у децата за работа с технологичните средства, от друга, което изисква от родителя изцяло ангажираност в провеждането на заниманията. Най-малките изпитват затруднения и с по-дълготрайното задържане на вниманието, когато става въпрос за провеждане на онлайн занимания в реално време.

Родителите на децата, които са били в подготвителни групи за постъпване в първи клас през предстоящата учебна година, не се притесняват за степента на усвояване на учебния материал в условията на дистанционното обучение. Според тях първи клас е именно времето за усвояване на знания като четене, писане и смятане, които са заложили за подготовка и в предучилищната група. За родителите силно притеснителен обаче е сценарият, при който следващата учебна година стартира в дистанционна форма. Тогава първата среща на децата им с училището като институция и социална среда би била онлайн. Така децата няма да имат реален контакт с учителите и съучениците си, а усвояването на учебния материал ще бъде непременно опосредствано от технологичната и практическа помощ на по-възрастен член от семейството. Това и според учители, и според родители, неминуемо ще даде отражение, както върху образователните резултати на децата, така и върху емоционалното им развитие и социализация.

Мерки за наваксване на пропуските в резултат на дистанционното обучение:

Още с разхлабването на мерките, свързани с извънредното епидемично положение, някои училища в страната инициираха прилагането на мерки за наваксване на пропуските в усвояването на учебния материал, възникнали в условията на дистанционното обучение. В други случаи училищата планираха допълнителни учебни занимания през лятната ваканция за желаещите да се възползват от тях, а в трети - насочиха внимание към старта на предстоящата учебна година.

В резултат на проведените интервюта в настоящия анализ сме извели някои от срещнатите подходи за наваксване на пропуските в учебния материал:

- ➔ Работа на малки групи, където е приложимо - През месец май, когато отпадат някои от противоепидемичните мерки и читалищата биват отворени, някои от учениците в селата около град Костенец се събират в тях, за да работят заедно по учебните материали. По този начин дори ниско мотивираните ученици, които не са показвали високи нива на активност и по време на обучението в присъствена форма, и по време на онлайн обучението, са се включвали в тези групи и са изпълнявали задачите си;
- ➔ Присъствено обучение за преодоляване на пропуските през месец юни - непосредствено след приключване на учебната година; Заниманията са се провеждали на открито – там, където е било необходимо са изградени шатри за целите;
- ➔ Допълнителни занимания за учениците за периода през лятото и началото на септември. С цел намаляване на пропуските в знанията и уменията на учениците някои от учителите водят клубове по интереси през летния сезон в рамките на съществуващи програми, финансирани от МОН (напр. Националната програма за финансиране на занимания по интереси и заниманията по проект "Подкрепа за успех");
- ➔ Провеждане на индивидуални консултации с определени ученици, които са показали по-ниско представяне и слабо усвояване на преподадения учебен материал по време на дистанционното обучение;
- ➔ Изпращане на допълнителни учебни материали за самоподготовка;
- ➔ Предвиждане на по-дълъг период за преговор през новата учебна година;

На база на проведените интервюта бяха изведени и някои от ползите от състоялото се дистанционно обучение, така както са определени от представителите от целевите групи, интервюирани в рамките на проучването, както и негативните страни, и предложения за подобряване на модела на осъществяване на дистанционното обучение при евентуално повторение на ситуацията или сходни условия.

Ползи в резултат от дистанционното обучение:

- **Не е прекъснат учебния процес**
- В резултат на онлайн дистанционното обучение **учениците придобиват компютърна грамотност и подобряват дигиталните си умения**
- Голяма част от **учителите също са подобрили своите дигитални умения** в условията на дистанционното обучение

- Задействано е на практика **активното включване на технологиите в учебния процес**, действие, за което отдавна се говори, но досега по-скоро визионерски, без реално прилагане. Стимулира се цялостното модернизиране на учебния процес чрез дигитализиране и максимално възползване от новите възможности, които дават технологиите.
- **Опознати нови ресурси в интернет** - много от отворените ресурси в интернет са спомогнали за ефективното съобразяване на материала с новите нужди. Приложение в традиционната форма на обучение биха могли да намерят платформите на издателствата и електронните ресурси.
- Въвеждането на дистанционното обучение е послужило за **коректив на прилаганата досега система за обучение**. Така например, според учители, още по-видим е станал проблемът с твърде голямата натовареност на учебната програма с нови уроци и липсата на време за затвърдяване на преподадения материал.
- Включени са **нови подходи и материали** в учебния процес (пр. залагане на повече проектно базирано обучение). В условията на извънредното положение и дистанционното обучение са придобити много нови умения, както от учителите, така и от учениците, които в обичайна среда не биха били научени.
- **Учениците са по-сплотени** – търсят, обменят си информация, сътрудничат си.
- **Заздравена връзка семейство – училище** (предимно при по-малките ученици). В условията, в които са били поставени по време на извънредното положение и карантината, учителите са разбрали повече за децата и семействата им, а родителите са видели от първо лице образователния процес, като са се уверили в качеството му. Това е основа за една бъдеща по-ползотворна комуникация, базирана на изградената в настоящите условия по силна връзка между училището и семействата.

Трудности и негативни ефекти от дистанционното обучение:

- **Преумора** – и от страна на учениците, и от страна на учителите. За учителите работният ден е станал по-дълъг, а за учениците натовареността на учебния процес се е увеличила с повече домашни.

- **Здравословно отражение** – Учителите споделят, че са изпитвали дискомфорт, главоболие имали са проблем със зрението в резултат на дълги престой пред устройствата. Родителите на учениците също изпитват притеснения за зрението на децата си, които се налага да прекарват дълги часове пред устройствата.
- **Повишени нива на стрес** – Новата ситуация и условия на преподаване, пред които са изправени учителите, необходимостта от преоформяне на начина на преподаване и преосмисляне на използваните ресурси и подходи, довеждат до повишаване на нивата на стрес. В допълнение за високите нива допринасят и затрудненията с техниката.
- Родителите също наблюдават нервност у децата си основно поради дългия престой вкъщи, липсата на социални контакти и натовареността им от учебния процес.
- Някои учители отчитат негативен ефект на дистанционното обучение от гледна точка на усвояването на материала и уменията от страна на учениците, тъй като **учебният материал е редуциран** и се преподава само основната част от него, което е недостатъчно и създава пропуски от знания у учениците.
- Същевременно обаче често усещането сред учители е за „**препускане през учебния материал**“ – постоянно бързане да наваксат учебния материал по програма
- **Липса на техника** – В някои случаи, при домакинства с повече от едно дете, има налични компютърни устройства, но техният брой не е достатъчен да позволи пълноценно, едновременно участие в онлайн обучението на всички деца. Необходимостта от персонално устройство за всеки от домакинството е налична и в случаите, когато родителите се налага също да работят онлайн. Съществуват и домакинства, които не разполагат с нито едно устройство за онлайн комуникация. В тези случаи включването на децата в онлайн преподаването е напълно възпрепятствано и се налага прилагане на различни, компенсаторни подходи за достигане до тези ученици.

Учителите споделят, че са имали случаи, в които при употреба на лични устройства в работния процес, техниката е прегрявала и се е повреждала, налагайки се да я подменят отново с лични средства, натоварвайки бюджета на домакинството си.

- В някои отдалечени райони в страната и в някои махали няма изграден **достъп до високоскоростен интернет**, необходим за качествено провеждане на онлайн обучение.
- **Учители, ученици и родители не са били подготвени за работа с образователните платформи**
- Възникване на **технически проблеми и губене на време за разрешаването им**
- **Липса на директно общуване** ощетява образователния процес. „Образованието не е просто предаване на информация. То е общуване. Това е многостранен процес, като без личен контакт връзката се губи“ – са единодушни учителите.
- В резултат на липсата на директно общуване на учениците, както с учителите, така и със съучениците и връстниците им, се възпрепятства развитието на меките им умения – в най-голяма степен на **социалните умения**.
- Учителите срещат **трудност при контрола** на учебния процес и дисциплината в рамките на онлайн обучението (предимно при учениците в гимназиален етап) - дали учениците самостоятелно подготвят домашните си работи и при пълноценното им включване в учебния процес.

Предложения на база на проведените ДИ за мерки за подобряване на модела на дистанционното обучение:

КРАТКОСРОЧНИ МЕРКИ:

- Провеждане на обучения за повишаване на компетентността на учителите за работа в онлайн среда и за работа с конкретните платформи за образование - Разучаване на възможностите на платформите за онлайн обучение, както и на достъпните онлайн ресурси, с цел оптималната им употреба и ефективно включване в учебния процес

- Провеждане на обучения на ученици и родители за работа с платформите за онлайн обучение
- Прилагане на мерки и действия за адаптацията на учениците към новия процес. Предоставяне на възможност за допълнителни консултации за употребата на устройствата и онлайн образователните платформи, както и на възможност за консултации по преподадения учебен материал.
Определяне на няколко часа седмично за работа в колектива (онлайн „Час на класа“), с цел да бъде направен опит за преодоляване на част от липсата на лична комуникация и взаимодействие със съучениците и учителя.

СРЕДНОСРОЧНИ МЕРКИ:

- Осигуряване на равен достъп за всички ученици до онлайн дистанционно обучение чрез обезпечаване с технически средства. Поставянето на учениците в еднакви технически условия ще позволи по-нататъшното налагане на единен, унифициран стандарт за провеждане на обучението.
- Подсигуряване на необходимите условия за включване в онлайн дистанционното обучение на всички ученици чрез повсеместно изграждане на инфраструктурни условия за достъп до високоскоростен интернет и подсигуряване на финансова помощ за семействата от уязвими групи за посрещане на допълнителните разходи за ток и интернет във връзка с реализацията на обучението.
- Обезпечаване на учителите с работна техника за провеждане на онлайн обучението и подсигуряване на достатъчно силна интернет връзка или пакет с мобилни данни, които да позволят безпроблемното, ежедневно провеждане на онлайн уроците.
- Избиране и повсеместно прилагане на единна подходяща платформа за онлайн обучение
- Възстановяване на механизмите за контрол на учителите – проследяване на отсъствията и реално оценяване на усвоения учебен материал в стандартния диапазон на оценяване (Слаб – Отличен) след реализиране на техническото подсигуряване на възможност за включване на всички деца в онлайн обучението

- Преразглеждане на учебните програми в контекста на преподаването в онлайн среда – редуциране на част от материала и въвеждане на повече часове за упражнения.

ДЪЛГОСРОЧНИ МЕРКИ:

- Повсеместно налагане на единен, унифициран стандарт за провеждане на дистанционното обучение, така че да се осигурят еднакви условия за подготовка на учениците, подлежащи на еднакви и общовалидни външни оценявания.
- Преосмисляне на онлайн преподаването и налагане на модел на синтезирано предаване на учебното съдържание, включване на повече упражнения и възможности за самооценка, по-активно използване на ресурсите и възможностите, които предлага онлайн средата. При по-големите ученици залагане в по-голяма степен на самоподготовка и проектно базиран модел на обучение. При по-малките ученици подходящ подход е синхронното преподаване, при което децата имат постоянен контакт с учителя и съучениците си и задачите се изпълняват съвместно в реално време.

Изследване на отделни случаи

В настоящото проучване бяха потърсени и описани и добри практики за подкрепа на най-уязвимите ученици в рамките на дистанционното обучение, както и положителни примери за перспективни практики за подкрепа на иновациите в онлайн обучението.

Добри практики за подкрепа на най-уязвимите ученици, инициирани от самите училища

- В професионална гимназия „Георги Сава Раковски“ – гр. Костенец, семействата на ученици, които не могат да си позволят да покрият разходите за интернет за активното участие на децата в онлайн процеса на преподаване, са били подпомогнати като разходът е посрещнат от училището. Направена е оценка на нуждите на учениците и информацията е предоставена от класните ръководители на директора. Заплащането на интернет достъпа за учениците се е реализирало първоначално чрез отпускане на допълнителни средства от МОН, а след това чрез средства от бюджета на училището.
- В СУ „Ангел Каралийчев“ в град Стражица провеждането на дистанционното обучение е било предимно онлайн и в частни случаи са се използвали материали на хартия. Образователният медиатор, назначен към училището, посочва, че част от семействата в общината са многодетни и не могат да осигурят компютърни устройства за включване в онлайн учебния процес на всичките си деца. Медиаторите са опитвали различни подходи, за да помогнат в тези ситуации. Например, работа с едно от децата по телефона/скайп/платформата, след това работа със следващото. На децата, които не могат да се справят, са предоставяли задачи на хартиени носители.
Подобно многодетно семейство има и на територията на с. Благоево, част от община Стражица. Медиаторът разказва, че децата в семейството са общо 7 – има ученици в 1, 2, 4, 5 и 8 клас. Техниката, с която разполага семейството не достига за обхващане в учебния процес на всички деца, затова училището осигурява

таблети за всички деца. Към таблетите има осигурени и карти с мобилен интернет, с които, в комбинация с наличния Wi-fi, с който разполага домакинството, успешно се реализира дистанционното онлайн обучение едновременно за всички 7 деца в семейството.

- Отново според образователния медиатор, назначен в СУ “Ангел Каралийчев” в град Стражица, за семействата в града по време на пандемията най-голямо предизвикателство са били финансовите затруднения и прекъсването на доходите на мнозина. В тази връзка домакинствата, в които живеят учениците, често са били изправени пред трудности да си набавят храна. Поставени в ситуация да търсят решения за задоволяване на подобни нужди от базисно ниво, за семействата е било трудно да посрещат спокойно и образователните нужди на децата си. За да подпомогне подобряването на ситуацията, в която се намират учениците и техните семейства, училището е взело решение да предоставя топъл обяд на децата в периода на дистанционното обучение.

От 21 април до 15 юни всеки ден се е раздавал топъл обяд на учениците. Разходът за инициативата се е покривал от бюджета на училището, в който като перо е фигурирал изначално този обяд за децата и директорът е преценил подкрепата да не бъде прекъсвана по време на дистанционното обучение. Всеки класен ръководител е събрал информация за децата от класа, които желаят да се възползват от предлаганата възможност.

Реакцията и на децата, и на родителите е била изключително позитивна – те са били доволни от предоставената подкрепа и мнозина са се възползвали от възможността. Медиаторът споделя, че в почти всяко едно село от община Стражица е имало деца, които са получавали топъл обяд.

За раздаването на храната са съдействали медиаторите, на които е бил осигурен транспорт от училището и по списък са обхождали и снабдявали с храната семействата, заявили желание а участие. Медиаторът оценява, спрямо реакциите на родителите и децата, помощта като изключително навременна и полезна.

Център за междуетнически диалог и толерантност “Амалипе” – дейност в подкрепа на учениците от ромските общности

Център за междуетнически диалог и толерантност "Амалипе" е ромска организация, която работи за равнопоставено интегриране на ромите в страната. С обявяването на извънредното положение организацията не преустановява дейността си, а насочва усилия към подкрепа на ромската общност в създадите се условия. Основен акцент на дейностите на центъра става дистанционното обучение и осигуряването на достъп до обучение за децата от малцинствените групи.

Още през първите три дни на прилагането на новата форма на обучение от АМАЛИПЕ разпространяват анкета сред около 200 училища (по-голямата част са от мрежата от партньорски училища „Всеки ученик ще бъде отличник“). В резултатите от анкетата се очертават няколко основни проблема още през първите дни на дистанционното обучение: липса на устройства и липса на подготовка на учителите. „Тогавата се видя, че образователните медиатори ще играят много важна роля“ – посочват от центъра.

Като стъпка в посока на преодоляване на първия очертан проблем – липсата на техника, от АМАЛИПЕ обявяват кампания „Стара техника за ново начало“. В рамките ѝ, чрез подготвена форма за заявка, всяко училище, което пожелае да се включи заявява каква е най-належащата нужда от устройства, така че да обхванат всички ученици. От центъра посочват, че стремежът им е бил всяко семейство да разполага с поне едно устройство, въпреки че това е частично решение в случаите, в които става въпрос за многодетни семейства. Директорите сами са преценявали и подавали информацията предоставените устройства ще послужат в най-голяма степен, с оглед и на възможностите за работа с компютърни устройства на децата и техните родители. В рамките на 2 дни от старта на кампанията се записват 180 училища, които са заявили нужда от общо 6 600 устройства.

От организацията осъзнават, че бройката е твърде голяма и няма как да обхванат всички училища, затова решават да предприемат стратегия, според която на лотариен принцип, така че всяко от заявките желание за участие в кампанията училище да има равен шанс, да теглят по 30 училища и на всяко от тях да бъдат изпращани по 10 устройства от събраните.

Устройствата са били събирани като дарения от физически и юридически лица, както под формата на стара техника, така и като финансови средства за закупуване на нова. При закупуването на нова техника от център „Амалипе“ са потърсили съдействието на

МОН за посредничество с мобилните оператори. За целите на набавяне на максимално голям брой устройства със събраните средства, на организацията е предоставена възможност за ползване на преференциалните цени, от които се ползва самото министерство. В резултат от кампанията участие като дарители са взели около 70 компании и физически лица. Набавени са общо около 790 устройства, които са достигнали до 70 училища.

Дарителите са имали възможност и сами да избират училищата, към които да насочат даренията си. Също така са могли „да си осиновят“ училище, т.е. изпращайки техниката, това да не остане еднократен акт, а да продължат да поддържат връзка и да се реализира по-дългосрочен контакт и ангажираност.

Тъй като нуждата от устройства е била голяма, по заявка на училища – в размер на минимум 6 600 устройства, от „Амалипе“ са стимулирали и самите училища да проведат кампании за набавяне на устройства. Така, например, училище в Караджово успява да снабди устройства за своите ученици, както и да обезпечи нуждите на други две училища, а община Бяла Слатина закупува 160 таблета за всички начални училища на територията си.

Образователните медиатори към Център за междуетнически диалог и толерантност "Амалипе" също са продължили своята дейност. От първия ден на извънредното положение те са били на терен. От центъра са се стремили да подкрепят и дейността на останалите образователни медиатори – назначени към училища и общини. Така, с цел да им осигурят безопасна среда на работа, от „Амалипе“ са посредничали Министерство на образованието и науката да отпусне средства за маски, ръкавици и дезинфектанти на медиаторите (по примера на Здравното министерство, което предоставя предпазните средства на здравните медиатори). От центъра са помагали и методически - с насоки как да действат медиаторите в създалата се ситуация, тъй като е липсвала подобна информация от страна на повечето училища.

Образователните медиатори към център „Амалипе“ са преминали неформално обучение онлайн за ползване на образователните платформи, така че да могат да подпомагат семействата при употребата им. Те са подпомагали активно и самия учебен процес – разнасяли са работни листове, подготвени от учителите, сътрудничали са при раздаването на устройства, обяснявали са как се работи с тях, проверявали са домашни, събирали са обратна връзка от родителите. Медиаторите са реализирали и

широкообхватна разяснителна дейност. Запознавали са населението в махалите с настоящата здравна ситуация, мерките за предпазване от заразяване с коронавирус, обяснявали са необходимостта от спазването им и социалната изолация.

От Центъра за междуетнически диалог и толерантност са работили и в посока на преодоляване на още един належащ проблем, в резултат от извънредната ситуация – недостига на средства за изхранването на някои домакинства. В партньорство с на Министерство на труда и социалната политика и Хранителната банка и сътрудничество с Български Червен кръст, са осигурени продукти от първа необходимост за най-нуждаещите се домакинства.

Мерки на национално ниво в подкрепа на най-уязвимите ученици

В началото на април Министерство на образованието отпуска 2 милиона лева за интернет в ромски квартали. Поръчани са и 500 лаптопа с карти за мобилен интернет за учители от телекомите - БТК и "А1 България". Общата стойност на договорите, подписани след процедури на договаряне без предварително обявление, е над 2.2 млн. лв. с ДДС. Министерството планира и изграждането на Wi-Fi мрежи в някои от най-големите ромски квартали в страната. Финансирането е от програма "Информационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищното образование". Министерството възлага на "БТК" да изгради безжични мрежи за над 978 хил. лв. с ДДС в кварталите "Горно езеро" и "Долно езерово" в Бургас, в квартал "Надежда" в Сливен, в махала "Предел" в Благоевград, както и в пловдивските квартали "Столипиново" и "Шекер махала". За същата сума телекомът "А1 България" ще осигури с безжичен интернет в кв. "Боровец" в Кърджали, кв. "Победа" в Бургас, кв. "Факултета" в София, кв. "Нов път" във Видин, в част от кв. "Изток" между СУ "Димитър Гачев" и НУ "Г. С. Раковски" в Пазарджик. Сроктът, за който следва да бъде осигурен интернет е три месеца, тъй като предплатения достъп до интернет е за три месеца, който е достатъчен за приключването на учебната година.

На 24 март се сключват договори с БТК и "А1 България", за доставката на 250 лаптопа, 250 рутера и 250 предплатени пакета с интернет за три месеца. Финансовата стойност на поръчките е 180 хил. лв. и почти 179 хил. лв. Тези устройства следва да се ползват от учители и ще бъдат заведени като актив на училищата.

МОН изпраща също 51 лаптопа и 15 таблета за подпомагане на онлайн обучението в Хасково и предоставя таблети за индивидуална работа на две паралелки с петокласници от град Шумен.

Онлайн платформа с видео уроци „Уча.се“ - добра практика за подобряване на преподаването в онлайн среда

С обявяването на извънредното положение и преминаването в дистанционна форма на обучение от 16 март 2020, онлайн платформата с разработени учебни уроци – “Уча.се”, отвори за свободен достъп ресурсите си до края на обявената в същия период грипна ваканция (до 29.03.2020).

Платформата разполага с повече от 15 000 видео урока и теста, които покриват 97% от материала, изучаван в училище от 1. до 12. клас. Материалите следват официалната училищна програма на МОН и са съобразени с Държавните образователни стандарти.

В условията на пандемията мнозина учители се обърнаха към платформата като основен ресурс за подкрепа на обучението в онлайн среда. Учителите споделят, че платформата е предпочитана заради достъпния език, чрез който достига до учениците, нагледното, незатормозяващо представяне на уроците и едновременната синтезираност на учебния материал и обхващане на всички опорни точки на съответния урок. Платформата предоставя възможност за самооценка на степента на усвояване на всеки урок посредством кратък тест в края му. При попълване на теста ученикът получава съответната обратна връзка за сгрешените отговори, както и точния съответстващ откъс от урока, за да се навакса пропускът. Платформата привлича и с игровизирания модел, който позволява на всеки ученик, ползващ услугата, да развива свой герой, трупайки точки в резултат на изгледаните уроци и решени тестове.

Онлайн платформата “Уча.се” по естествен начин успя да се наложи сред основните ресурси в подкрепа на дистанционното обучение. Самата идея за платформата възниква преди години в отговор на нужда от подкрепа от разстояние в уроците. По-малката сестра на създателя, който към онзи момент живее извън страната, среща трудности в училище. Създателят на платформата – Дарин Маджаров, често ѝ обяснява материала чрез видео връзка през социалните мрежи. Така се ражда идеята за платформата, чиято цел е да

предостави на учениците канал на разбираем и интересен език, през който да усвояват по-лесно и ефективно учебния материал.

В периода на извънредното положение екипът на “Уча.се” публикува и наръчник за учители с практически съвети за дистанционно обучение с включване на ресурсите от платформата¹. Наръчникът предлага идеи, както за преподаване в условия на асинхронен, така и в условия на синхронен учебен процес. Конкретни визуализации и изображения могат да бъдат взимани от видео уроците на “Уча.се” и използвани в лични разработки на учителите при асинхронно преподаване. Единственото условие на екипа е да бъдат съхранени авторските права, като бъде запазено логото на платформата.

Платформата може да намери място и при синхронното преподаване, като учителите „прожектират“ уроците пред класа чрез опцията „Споделен екран“. Така класът заедно в реално време може да изгледа урока, да попълни съвместно теста към него като упражнение, а авторите на наръчника в допълнение предлагат и различни варианти за по-активно въвличане на учениците в самия урок.

Предимствата на модела „Уча.се“ се състоят в синтезираното представяне на уроците, които същевременно представят най-важните аспекти от съответната тема. Уроците стъпват върху множество примери и асоциации, както и конкретни визуализации и изображения и практически упражнения, използвайки възможностите на онлайн средата по оптимален начин.

Конкурс за учители „Дигитални новатори в образованието“ – добра практика за стимулиране на иновациите в преподаването в онлайн среда

Българската асоциация по информационни технологии съвместно с Министерство на образованието и науката организира конкурс за учители „Дигитални новатори в образованието“, чиято основна цел е да идентифицира добри практики и подходи в провеждането на дистанционно обучение на ученици от първи до дванадесети клас, да открие дигиталните новатори сред учителите и учениците, както и да популяризира дистанционното обучение. Всички учители и ученици могат да участват в конкурса по учебните дисциплини, които са включени с програми на Министерство на образованието. Конкурсът завършва с раздаване на 4 отличия в следните категории:

¹<https://bit.ly/2QfHAMt>

„Иновативен подход за преподаване“, „Най-добре посрещнатата учебна програма от ученици и родители“, „Технологични иновации“, „Мултиплициране на иновативните учебни решения“. Наградени са 13 учители от цялата страна

Категорията „Иновативен подход за преподаване“ разглежда интерактивност при преподаването, включване на ученици и техните решения в подкрепа на преподаването, използване на специални средства, които да са в помощ на дистанционното обучение, организиране на игри, викторини и други форми със състезателен елемент. Категорията „Най-добре посрещнатата учебна програма от ученици и родители“ разглежда установения баланс между преподаване, домашни, проекти и почивки, подходите за оценяване и отличаване на учениците, както и предоставянето на обратна връзка от родителите и учениците. Оценява се и използваната степен за усвояване на материала (в сравнение с предишни години) и начинът на провеждане на консултации и индивидуална работа с учениците. Категорията „Технологични иновации“ ще оценява степента, в която се прилагат ИКТ в цялостния обучителен процес, до каква степен се въвеждат допълнителни технологични иновации и какъв е приносът за приобщаване към дигиталните технологии на семействата на учениците. Категорията „Мултиплициране на иновативните учебни решения“ обхваща степента, в която иновативните учебни решения се използват от различни учители и училища, каква допълнителна подготовка на учебни и методически материали, подготвени за споделяне с други учители се извършва.

Организаторите на конкурса връчват и парични награди и материални награди на отличените учители. Подобно признание и материален стимул е пример за добра практика за насърчаване на иновациите и включването по ефективен и нов начин на технологиите в преподаването.